

4 KULTURNÍ ŽIVOT MĚSTA

ÚVOD

Kulturní život města a koncepce kultury. Sociologický průzkum kulturních potřeb – ukázka. Komerční a nekomerční umění a veřejná prospěšnost. Kulturní dědictví. Kulturní kapitál. Kulturní a kreativní průmysl.

CÍLE

Komparace kulturního života města a obcí podle osobních zkušeností studentů. Posouzení komerčního a nekomerčního umění a veřejné podpory umění. Příklady z praxe.

KLÍČOVÁ SLOVA

Komerční a nekomerční umění. Kulturní dědictví. Kulturní kapitál. Kreativní průmysl.

1.1 Komerční a nekomerční umění:

Komerce – charakterizuje výdělečnost, zaměřenost na zisk, má charakter konzumní, tržní, spotřební.

U komerčního umění je důležitá rychlá návratnost vložených prostředků.

Znakem komerčního umění je znehodnocování, zplošťování, zprimitivňování umělecké tvorby, eliminace náročnějších uměleckých funkcí při transparentní povrchnosti, nenáročnosti, líbivosti a prvoplánové atraktivnosti. Nejdůležitější jsou obchodní a ekonomické zřetele

Dnes je však hranice velmi tenká, 500. repríza u Goldoniho inscenace Sluha dvou pánů v Národním divadle s Miroslavem Donutilem v hlavní roli, mnohokrát po sobě daná oblíbená Mozartova opera na repertoáru subvencovaného divadla či orientace na nonverbální charakter divadla s možností oslovení zahraničního diváka a možnosti vyjet na zahraniční festivaly.

Ano, finanční zdroje se tenčí a také dotované instituce se snaží o vícezdrojové financování a vyšší příjem ze vstupného.

Komerční kultura – koncerty zahraničních hvězd, muzikálová produkce, hudební festivaly atd.

Nekomerční kultura

Má přinášet uměleckou hodnotu, poselství, poučení, zajímavé souvislosti, zamyšlení, ale také třeba kontroverzní témata, menšinové umělecké směry, kvalitní vkusnou zábavu atd.

Subvencovaná divadla, kulturní festivaly, umělecké pořady, abonentní koncertní sezóna pro milovníky krásné hudby...atd. viz např. www.opava-city.cz

Toto se neobejde bez subvencí obce, kraje, státu.

Kulturní dědictví

Je nejen soubor architektonických, stavebních a kulturních památek, ale také tradice provozování živé kultury – zkušenosti a poznatky realizační, inscenační a interpretační praxe, dokumentace, archiválie, sbírkové předměty atd.

Kulturní kapitál

Za kulturní kapitál – což je identifikovatelné, vyjádřitelné a přepočítatelné bohatství neboli ekonomicky vyčíslitelný statek – kam patří vedle kulturního dědictví, kulturních institucí a služeb také i nemateriální veličiny – vzdělání, hodnoty kulturní, estetické, duchovní a jiné symbolické bohatství.

V zájmu každé společnosti je identifikovat, poznat a definovat svůj kulturní kapitál, rozvíjet jej a zároveň otevírat přístup ke kultuře, stimulovat poptávku po službách a kulturních institucích a zhodnocovat svůj kulturní kapitál.

- kultura symbolicky sjednocuje národ
- v době globálního světa je investice do kulturní infrastruktury jedním z klíčových předpokladů rozvoje vzdělanosti a přeneseně i růstu produktivity práce a ekonomického výkonu
- participace na kultuře má vliv na prevenci pro společnost nežádoucích jevů
- správné využití kulturního dědictví přináší významné multiplikační efekty pro ekonomiku především díky navazujícímu turistickému ruchu

Příklad:

Náklady na otevření Guggenheimova muzea v Bilbao ve Španělsku byly 250 mil. dolarů, ale minimální přínos ekonomice baskického regionu je odhadován na 50 mil. dolarů ročně.

1.2 Kulturní průmysl / kreativní průmysl

Oprávněné vyjádření integrace a nové soudržnosti dosud rozptýlených jevů, souhrnný pojem pro celé nové odvětví tzv. zábavného průmyslu.

Velká Británie je prvním státem světa, který kulturní průmysly formalizoval v podobě definice a začlenil je do vládní strategie na nejvyšší politické úrovni (1997 Tony Blair, New Labor).

Definice:

Kreativní průmysly jsou průmyslová odvětví, jejichž základem je individuální lidská kreativita, lidské dovednosti a talent. Zároveň jsou kreativní průmysly odvětvím s potenciálem vytvářet bohatství a pracovní místa, zejména prostřednictvím využití duševního vlastnictví.

Kreativní průmysly:

Filmová, televizní a hudební výroba, činnost médií, broadcasterů /rozhlasu/, a operátorů (i kabelového, satelitního a jiného vysílání a šíření) včetně reklamy, mediální agentáže a návazného – merchandisingu, služby pro zahraniční filmové i jiné produkce, muzikálové produkce, produkční činnost ve sféře tzv. showbusinessu, tvorba a distribuce počítačových her, umělecká tvorba a umělecká řemesla, distribuce a zprostředkování kulturních statků a hodnot, vznik a produkování děl divadelních, hudebních, výtvarných, literárních atd. včetně agentáže, konzultační, expertní a poradenské činnosti, činnost kulturních institucí a center, designerských studií, produkce knih, časopisů, novin, multimediálních nosičů, hudebních nástrojů, produktů uměleckých řemesel – nábytku a doplňků, módy a designu, prodejní aktivity, umělecký trh, aukce, festivaly, výstavy, veletrhy.

Takové činnosti, u nichž je patrný tvořivý vklad jednotlivce, individuální kreativní přístup a situovanost v kulturním rámci včetně všech uměleckých specializací.

Kreativní průmysl se stává pro politiky, ekonomy a národohospodáře akceptovaným hospodářským faktorem. Hovoříme zde o kulturní ekonomice. Jedna z dalších funkcí kultury.

Kultura spotřebovává prostředky státního rozpočtu a z rozpočtu komunálních, ale podílí se také na jejich vytváření – přímo (prostřednictvím daňových výnosů z tzv. kulturního průmyslu) nebo nepřímo (tím, že vytváří podmínky pro vznik příjmů státního i komunálních rozpočtů, např. daňovými výnosy tzv. kulturního turismu, jehož významný motivem je kulturní dědictví. Kulturní průmysl má výrazný podíl na zaměstnanosti v uměleckém a kulturním sektoru.

Uvádí se, že příspěvek tzv. kulturního průmyslu do HDP se v zemích EU pohyboval mezi 1 – 4 %. V USA již přesáhl 6 %. Má stále vzestupnou tendenci.

Kulturní průmysl má veškeré předpoklady stát se tahounem ekonomiky a vedle cestovního ruchu patří z ekologického hlediska k tzv. nejčistším odvětvím. Má schopnost s minimálními vklady a zdroji iniciovat ekonomický růst a rozvoj v jakékoliv lokalitě.

Např. uvolněné industriální prostory – uvolněné po ekonomicky a ekologicky nevhodných průmyslových odvětvích - nabízí nové uplatnění a funkce – řeší nezaměstnanost, umožňuje společenské setkávání a sociální komunikaci – má při nárůstu volného času – významný participační, aktivizační a relaxační funkce.

Příklad:

Oblast Dolní Vítkovice – festivaly Colours of Ostrava, Beats for Love, výstavy, koncertní hala Gong, Svět vědy a techniky, sportovní akce – běh na lyžích, turnaj v beach volejbale atd.

Trojhalí – koncerty, mimořádné umělecké projekty v rámci Dnů nové hudby atd.

Kultura a umění mají významný inovativní potenciál, tedy kulturní průmysl přispívá vyšší míře tvořivosti, vynalézavosti a invenčnosti obecně, vzdělanosti, kulturnosti a kultivovanosti, k odbornému růstu a zkvalitnění populace.

„Kdo si hraje – nezlobí“!

„Všechnu moc imaginaci!“

ÚKOL

Uvést příklady komerčního a nekomerčního umění. Uvést příklady veřejné podpory umělecké činnosti, kde je to nutné a potřebné. Uvést příklady umělecké činnosti, která se bez veřejné podpory obejde. Příklady zdůvodnit.

SHRnutí

Seminární diskuze o tom, jaký typ umění je vhodný pro veřejnou podporu.
